

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

07.09.2022

Atzinums Nr. 4-03/16/2022
Par Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada kopīgās ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam Vides pārskatu

Vides pārskata izstrādātājas:

Ventspils valstspilsētas pašvaldība, reģistrācijas Nr. 90000051970, Jūras iela 36, Ventspils, LV – 3601, e-pasts: dome@ventspils.lv.

Ventspils novada pašvaldība, reģistrācijas Nr. 90000052035, Skolas iela 4, Ventspils, LV – 3601, e – pasts: info@ventspilsnd.lv.

Vides pārskata sagatavotāja:

SIA “*Enviroprojekts*”, Mazā Nometņu iela 31, Rīga, LV – 1002, e-pasts: info@enviro.lv.

Plānošanas dokuments:

Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada kopīgā ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam.

2022. gada 11. jūlijā Ventspils valstspilsētas pašvaldība (turpmāk – Izstrādātāja) Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk – Birojs) ir iesniegusi plānošanas dokumenta “*Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada kopīgā ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam*” (3. redakcija) (turpmāk – Stratēģija) stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – Stratēģiskais novērtējums) vides pārskata projektu (turpmāk – Vides pārskats). Vides pārskatu sagatavoja SIA “*Enviroprojekts*” (turpmāk – Sagatavotāja). Vides pārskats ir izstrādāts, pamatojoties uz Biroja 2021. gada 15. septembra lēmumu Nr. 4-02/87¹.

Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – Novērtējuma likums) 23.⁵ panta sestā daļa noteic, ka Birojs sniedz atzinumu par vides pārskatu, ņemot vērā vides pārskata atbilstību normatīvo aktu prasībām un izraudzītā risinājuma pamatojumu, kā arī nosaka termiņus, kādos izstrādātājs pēc plānošanas dokumenta apstiprināšanas iesniedz kompetentajai institūcijai ziņojumu par plānošanas dokumenta īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, arī vides pārskatā neparedzētu ietekmi. Turpat noteikts, ka gadījumā, ja izraudzītais risinājums nav pietiekami pamatots, Birojs atzinumā norāda iebildumus, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumenta apstiprināšanu.

¹ Lēmums pieejams: <https://www.vpvb.gov.lv/lv/lemumi>.

Šis Biroja atzinums par Vides pārskatu sagatavots atbilstoši Novērtējuma likuma 23.⁵ panta sestās daļas prasībām, vērtējot izraudzītā risinājuma pamatojumu un tā ietekmes uz cilvēku veselību un vidi būtiskumu. Vides pārskatā ir ietvertas arī rekomendācijas, kas jāņem vērā, lemjot par plānošanas dokumenta apstiprināšanu.

I. Vides pārskatā ietvertā informācija un izraudzītā risinājuma pamatojums:

Plānošanas dokumenta Vides pārskats atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 "*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*" IV nodaļas "*Vides pārskatā iekļaujamā informācija*" (turpmāk – Noteikumi Nr.157) 8. punktā noteiktajam ietver šādu informāciju:

1. Plānošanas dokumenta galvenie mērķi, risinājumi un iespējamās alternatīvas

- 1.1. Stratēģija ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kura izstrādes nepieciešamību nosaka "*Teritorijas attīstības plānošanas likums*". Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada kopīgā ilgtermiņa attīstības vīzija un virsmērķis, kā arī tiem pakārtotie stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes noteiktas, balstoties uz abu pašvaldību līdzšinējiem attīstības plānošanas dokumentiem – ilgtermiņa attīstības stratēģijām² un attīstības programmām³. Abu pašvaldību iepriekš izstrādāto plānošanas dokumentu analīzes rezultātā noteiktas kopīgas attīstības intereses un prioritārie virzieni, kā arī sadarbības iespējas šo interešu realizācijai. Ņemot vērā iedzīvotāju skaita tiešo ietekmi teritorijas attīstībā un kvalitatīvu pakalpojumu nodrošināšanā, Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada kopīgais virsmērķis ir *Iedzīvotāju skaita saglabāšana*.
- 1.2. Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada ilgtermiņa attīstībai ir noteikti trīs ilgtermiņa sadarbības mērķi un septiņas ilgtermiņa sadarbības prioritātes, kas pakārtotas abu pašvaldību kopīgajai vīzijai. To sasniegšana veikta gan katrai pašvaldībai patstāvīgi, gan sadarbības formā, kur tas ir iespējams.
 - 1.2.1. Ilgtermiņa sadarbības mērķis "*Izglītota, radoša, sabiedriski aktīva, sociāli nodrošināta un veselīga sabiedrība*" un tam pakārtotā 1. prioritāte "*Veselīga dzīvesveida, radošas un izglītotas sabiedrības attīstība*" un 2. prioritāte "*Mūsdienīga un iedzīvotājiem tuva pārvalde. Sabiedrības pašiniciatīva*".
 - 1.2.2. Ilgtermiņa sadarbības mērķis "*Pievilcīga un droša vide dzīvei, darbam un atpūtai*" un tam pakārtotā 3. prioritāte "*Videi draudzīga un ilgtspējīga infrastruktūras attīstība*" un 4. prioritāte "*Tīra vide un klimatneitralitāte*".
 - 1.2.3. Ilgtermiņa sadarbības mērķis "*Sadarbībā balstīta ekonomiskā vide, kurā tiek realizēta investīciju piesaiste, digitalizācija un viedo tehnoloģiju izmantošana*" un tam pakārtotā 5. prioritāte "*Konkurētspējīgas un daudzveidīgas uzņēmējdarbības attīstība*", 6. prioritāte "*Izglītības, zinātnes un biznesa kompleksa sadarbība. Energoefektivitāte. Inovāciju radīšana un pārnese, viedo tehnoloģiju plaša izmantošana*" un 7. prioritāte "*Vienota tūrisma piedāvājuma attīstība*".
- 1.3. Stratēģijas Telpiskās attīstības perspektīva ir veidota, saglabājot spēkā esošās Ventspils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam un Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam telpiskās attīstības perspektīvas. Tās mērķis ir radīt

² Ventspils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (Biroja 2013. gada 16. decembra lēmums Nr. 58 "*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu*"), Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (Biroja 2014. gada 22. maija lēmums Nr. 31 "*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu*").

³ Ventspils novada attīstības programmai 2020. – 2026. gadam ir veikts Stratēģiskais novērtējums un Birojs par tā vides pārskatu 2020. gada 28. februārī izdevis atzinumu Nr. 4 – 03/6, Ventspils pilsētas attīstības programmai 2021.–2027. gadam ir veikts Stratēģiskais novērtējums un Birojs par tā vides pārskatu 2021. gada 29. decembrī izdevis atzinumu Nr. 4 – 03/13.

līdzvērtīgus dzīves un darba apstākļus abu pašvaldību iedzīvotājiem caur kvalitatīvas infrastruktūras un publisko pakalpojumu pieejamību, uzņēmējdarbības attīstību un saskaņotām vides aktivitātēm. Ņemot vērā Baltijas jūras piekrastes un kultūrvēstures nozīmi gan valstspilsētās, gan novada iedzīvotājiem, Telpiskās attīstības perspektīva ietver nosacījumus daudzveidīgā dabas un kultūras mantojuma saglabāšanai.

- 1.4. Sagatavotāja rekomendējusi Stratēģijas īstenošanu, kā rezultātā sagaidāmas lielākoties pozitīvas ietekmes uz vides aspektiem. Vides pārskatā ietverta informācija par Stratēģijas izstrādes gaitā piedāvātajiem un izvēlētajiem risinājumiem, definējot pašvaldību kopīgo attīstības vīziju, virsmērķi, ilgtermiņa sadarbības mērķus un prioritātes.
- 1.5. Saistībā ar plānotajiem attīstības virzieniem, kā arī plānošanas dokumenta iespējamām alternatīvām Birojs sniedz savu viedokli:
 - 1.5.1. Atbilstoši Noteikumu Nr. 157 7.¹ punktā noteiktajam Vides pārskatā identificē, apraksta un izvērtē plānošanas dokumenta un iespējamo alternatīvu ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumenta izstrādes mērķus un teritoriju, kura varētu tikt ietekmēta. Prasību par alternatīvas iekļaušanu Vides pārskatā nosaka arī Noteikumu Nr. 157 8. punkts. Līdz ar to dažādu risinājumu novērtēšana izriet no normatīvo aktu prasībām un Stratēģiskā novērtējuma mērķis ir izvēlēties un pamatot piemērotāko risinājumu.
 - 1.5.2. Biroja ieskatā plānošanas dokumenta un Vides pārskata izstrādātāji šajā gadījumā tikai daļēji izmantojuši tās iespējas, ko sniedz Stratēģiskais novērtējums. Plānošanas dokumenta īstenošanas alternatīvu vērtējums ir neatņemama Stratēģiskā novērtējuma sastāvdaļa, kad salīdzinājumu kontekstā ar sasniedzamajiem mērķiem – jāatspoguļo, kā nonākts pie secinājuma, ka Stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanai nosakāmi tieši konkrētie risinājumi (šajā gadījumā, piemēram, nosakot pašvaldību kopīgas attīstības intereses, prioritāros virzienus un attīstāmās teritorijas, pašvaldību sadarbības iespējas, telpiskās attīstības perspektīvas struktūru), kuriem ilgtermiņā ir būtiska nozīme pašvaldību turpmākajā attīstības plānošanā, tostarp izstrādājot teritorijas plānojumus, lokālplānojumus. Plānošanas dokumentu izstrādes gaitā tiek izstrādātas to vairākas redakcijas, turpmākās attīstības scenāriji, gala variantā iestrādājot tikai tos risinājumus, kas novērtēti kā sasniedzamajam mērķim, situācijai atbilstošākie. Stratēģiskā novērtējuma uzdevums ir šīs dažādās idejas un alternatīvas izgaismot un parādīt arī Vides pārskatā, salīdzināt tās no ietekmes/vides ieguvumu viedokļa, pamatot, kādēļ tieši konkrētais risinājums izvēlēts kā pamatotākais. Turklāt ņemot vērā to, ka Stratēģija tiek izstrādāta, balstoties uz abu pašvaldību līdzšinējiem attīstības plānošanas dokumentiem, šajā gadījumā izstrādātājiem ir pieejama aktuālā informācija par pašvaldību spēkā esošo ilgspējīgo attīstības stratēģiju īstenošanas gaitu, kas ļauj identificēt un izvērtēt iepriekš definēto vēlamu pārmaiņu progresu, problēmas un iespējas, nosakot turpmāko attīstības redzējumu gan katrai pašvaldībai atsevišķi (tai skaitā izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekš plānoto), gan kopīgo abām pašvaldībām.

2. Esošā vides stāvokļa apraksts, īpaši teritorijās, kuras plānošanas dokumenta īstenošana var būtiski ietekmēt, un iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

- 2.1. Saskaņā ar Vides pārskatā norādīto Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada esošā vides stāvokļa aprakstā konspektīvi atspoguļota Ventspils pilsētas attīstības programmas 2021. – 2027. gadam un Ventspils novada attīstības programmas 2020. – 2026. gada stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskatos iekļautā informācija, ko sagatavojušas attiecīgi SIA “*Estonian, Latvian & Lithuanian Environment*” un SIA “*Reģionālie projekti*”. Birojs rekomendē aktualizēt sniegto informāciju atbilstoši

jaunākajiem datiem, tādejādi turpinot vides stāvokli raksturojošo datu un faktu uzkrāšanu, lai varētu savlaicīgi konstatēt izmaiņu tendences galvenajos vides aspektos un novērtēt, kā ar konkrēto plānošanas dokumentu vides stāvokli var uzlabot, pasliktināt vai saglabāt esošajā stāvoklī, savlaicīgi paredzot pasākumus negatīvas ietekmes novēršanai.

- 2.2. Biroja ieskatā esošā vides stāvokļa raksturojumu būtu lietderīgi vairāk pakārtot Stratēģijā definētajam ilgtermiņa attīstības redzējumam, valstspilsētas un novada specializācijai, plānotajām izmaiņām teritoriju attīstībā un kopīgajām attīstības/sadarbības interesēm, uzsvāru liekot uz jau Vides pārskatā identificētajām pašvaldību vides problēmām, kas galvenokārt ir saistītas ar *“saimniecisko infrastruktūru, dabas aizsardzību, t.sk. jūras piekrastes zonu un ražošanas objektiem”*. Stratēģijā norādīts, ka *“Ventspils valstspilsētā galvenās vides aktualitātes ir vides kvalitātes izvērtēšana, potenciāli bīstamo uzņēmumu riska pārvaldības jautājumi, vides kvalitātes monitorings, ostas termināļu darbības ietekmes mazināšana, priekšlikumu sagatavošana Valsts vides dienesta Kurzemes reģionālajai vides pārvaldei⁴ izsniedzamajām piesārņojošās darbības atļaujām, jaunbūvējamo objektu būvatļauju un būvprojektu izvērtēšana no vides aizsardzības viedokļa, vides informācija un izglītība, Zilā Karoga kustības prasību nodrošināšana”, savukārt “Ventspils novada vides galvenā aktualitāte ir dabas vērtību aizsardzība”*.
- 2.3. No Vides pārskatā sniegtās informācijas Birojs secina, ka plānošanas dokumenta īstenošanā un turpmākā teritorijas attīstībā aktuāli ir arī tādi vides aspekti kā virszemes ūdensobjektu kvalitāte, applūstošās teritorijas un nacionālas nozīmes plūdu riska teritorijas (*“Ventspils”* un *“Užavas polderi”*). Šajā kontekstā:
 - 2.3.1. Birojs rekomendē Vides pārskatā iekļaut aktuālāko informāciju par novada virszemes un pazemes ūdensobjektu stāvokli, tostarp ūdensobjektiem, kuros pastāv risks nerasniegt labu kvalitāti⁵, kopskatā ar Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas un plūdu riska pārvaldības plānā 2022. – 2027. gadam paredzētajiem un Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada pašvaldībai (t.sk. pašvaldības zemju īpašniekiem) saistošiem pasākumiem ūdens kvalitātes uzlabošanā un plūdu risku pārvaldībā un to integrāciju Stratēģijā. Biroja ieskatā Vides pārskatā vērtīgi iekļaut informāciju (un tās analīzi), vai ar pašvaldības plānošanas dokumentos paredzētajiem risinājumiem un rīcībām būtu iespējams sasniegt (uzlabot, saglabāt, nepasliktināt) vēlamo izvirzīto mērķi īpaši to ūdensobjektu teritorijās, kurās pastāv risks nerasniegt izvirzītos vides kvalitātes mērķus. Šāds izvērtējums ļautu identificēt, kas jādara vēl papildus, iespējams, plānošanas reģiona vai politikas plānošanas dokumentu līmenī.
 - 2.3.2. Birojs vērs pašvaldību uzmanību, ka periodiski applūstošās teritorijas veic nozīmīgu uzdevumu vides aizsardzības mērķim, tai skaitā pilda plūdu negatīvo seku novēršanas funkciju. Līdz ar to pašvaldībām jāņem vērā Aizsargjoslu likumā noteiktās prasības. Aizsargjoslu likuma 37. panta pirmās daļas 4. punkts paredz, ka virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu applūstošajās teritorijās aizliegts veikt teritorijas uzbēršanu, būvēt ēkas un būves, arī aizsargdambjus (tādējādi padarot teritorijas apbūvējamas), tomēr no šā likuma 37. panta pirmās daļas 4. punkta izriet arī, ka applūstošajās teritorijās noteiktu objektu būvniecība izņēmuma kārtā var tikt veikta esošu būvju aizsardzībai. Vienlaikus Birojs vērs uzmanību, ka šāds izņēmuma gadījums nevar kalpot mērķim padarīt šādas teritorijas par neapplūstošām un nākotnē – apbūvējamām. Applūstošās teritorijas un plūdu riska teritorijas tiek noteiktas un parādītas pašvaldību teritorijas plānojumos, tāpēc Birojs rekomendē

⁴ Šobrīd Valsts vides dienesta Atļauju pārvalde.

⁵ Atbilstoši Ministru kabineta 2011. gada 31. maija noteikumiem Nr. 418 *“Noteikumi par riska ūdensobjektiem”* Ventspils valstspilsētā un Ventspils novadā ir noteikti ūdensobjekti, kuros pastāv risks nerasniegt labu virszemes ūdeņu stāvokli.

pašvaldībām īpaši pievērst uzmanību plūdu riska teritorijām, lai turpmākajos teritorijas attīstības plānošanas dokumentos tiktu ņemti vērā Aizsargjoslu likumā noteiktie nosacījumi.

3. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas, tā īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējums un izvēlēta risinājuma pamatojums

3.1. Plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmju vērtējumā uzsvars likts Stratēģijas stratēģiskajai daļai kopskatā ar Stratēģijai pakārtotajā un šobrīd izstrādē esošajā Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada kopīgās attīstības programmā 2021.– 2027. gadam⁶ paredzētajām rīcībām un investīcijām. Vides pārskatā norādīts, Stratēģijas 3. prioritātes “*Videi draudzīgas un ilgtspējīgas infrastruktūras attīstība*”, 4. prioritātes “*Tīra vide un klimatneitralitāte*” un daļēji 6. prioritātes “*Izglītības, zinātnes un biznesa kompleksa sadarbība. Energoefektivitāte. Inovāciju radīšana un pārnese, viedo tehnoloģiju plaša izmantošana*” īstenošanai paredzama pozitīva tieša ietekme uz vidi, pārējās prioritātes rada priekšnoteikumus turpmākām pozitīvām ietekmēm. Atsaucoties uz pašvaldību kopīgās attīstības programmā aktuālāko investīciju plāna redakciju, Vides pārskatā norādīts, ka lielākie ieguldījumi pašvaldību teritoriju attīstībā vērsti uz cilvēkvides kvalitātes uzlabošanu un dabas vides saglabāšanu. Pozitīvi vides ietekmes aspekti saistāmi ar plānotajām investīcijām tostarp vides izglītībā, degradēto un potenciāli piesārņoto/piesārņoto vietu sakārtošanā, uzņēmējdarbības vides attīstībā, Ventspils ostas infrastruktūras attīstībā, ceļu un inženiertehniskās infrastruktūras attīstībā, atkritumu apsaimniekošanas sistēmās pilnveidošanā, teritoriju labiekārtošanā, energoefektivitātes paaugstināšanā, dabas vides infrastruktūras uzlabošanā. Vides pārskatā norādīts, ka atsevišķu prioritāšu īstenošana pasākumi var netieši veicināt gaisa piesārņojuma un trokšņa līmeņa palielināšanos, radīt ainavas izmaiņas un potenciālus vides riskus. Šādi ietekmju aspekti var būt saistīti ar transporta infrastruktūras, uzņēmējdarbības vides, piekrastes zonas, atpūtas vietu un tūrisma attīstību.

3.2. Ņemot vērā ilgtspējīgu attīstības stratēģiju izstrādes mērķi un būtību, Birojs rekomendē Stratēģiskā novērtējumā pievērst uzmanību ilgtermiņa attīstības redzējumam, mērķiem, prioritātēm un telpiskās attīstības perspektīvai. Kopumā secināms, ka Vides pārskatā vispārīgi ir noteiktas un vērtētas iespējamās ietekmes uz vidi, kas saistītas ar plānošanas dokumenta īstenošanu. Vienlaikus par plānotajiem risinājumiem Birojs sniedz piebildes:

3.2.1. Stratēģijas Telpiskās attīstības perspektīvā Ventspils valstspilsētā kā prioritāti attīstāmās teritorijas ir noteiktas industriālās teritorijas, Ventspils brīvdabas teritorija un apakšcentru teritorijas, savukārt Ventspils novada teritorijā cita starpā – novada attīstības centri Piltene, Ventava un Ugāle, kā arī industriālās teritorijas (transporta infrastruktūra, daudzveidīga ražošana un pakalpojumi). Birojs vērš uzmanību, ka jebkāda industriālo teritoriju attīstība/izveide, tostarp Ventspils ostas un lidostas attīstība, tiešā dzīvojamās apbūves teritoriju tuvumā var radīt konfliktsituācijas starp atšķirīgi ieinteresētajām pusēm. Līdz ar to Birojs rekomendē turpmākajā pašvaldību teritorijas attīstības plānošanā, izstrādājot valstspilsētas un novada teritorijas plānojumu/lokālplānojumus, pievērst īpašu uzmanību industriālo zonu, esošās un plānotās transporta infrastruktūras, dzīvojamo zonu izvietojumam, ņemot vērā normatīvajos aktos noteiktās vides kvalitātes prasības (t.sk. gaisu piesārņojošo vielu emisijas, smakas, troksnis), lai neveidotos summārās ietekmes, kas pasliktinātu iedzīvotāju veselību un dzīves kvalitāti. Šī aspekta regulējums ir noteikts Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumu Nr. 240 “*Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*” 147. punktā – “*plānojot jaunas*

⁶ Birojs 2021. gada 15. septembrī pieņēmis lēmumu Nr.4 – 02/88 “*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu*” Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada kopīgā attīstības programmai 2021. – 2027. gadam.

vai paplašinot esošās dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijas, tās paredz vietās, kur autoceļu, dzelzceļu un lidlauku, kā arī piesārņojošo objektu ietekme nepārsniedz piesārņojuma robežlielumus, kas noteikti normatīvajos aktos vides aizsardzības jomā". Tāpat svarīgi ir pārdomāti noteikt ne tikai šo teritoriju atrašanās vietas, bet arī teritorijas apbūves un izmantošanas noteikumos iestrādāt atbilstošas prasības iespējamās ietekmes novēršanai/ mazināšanai, lai izpildītu normatīvajos aktos noteiktās prasības vides kvalitātes nodrošināšanā pašvaldību iedzīvotājiem.

- 3.2.2. Stratēģija paredz abu pašvaldību sadarbību tūrisma un atpūtas pakalpojumu attīstības jomā. Ņemot vērā tūrisma ieguldījumu Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada ekonomiskajā attīstībā, tiek plānots attīstīt kopīgus tūrisma pakalpojumus, veidot jaunus reģionālos tūrisma objektus un maršrutus. Stratēģija atbalsta Baltijas jūras piekrastes un virszemes ūdensobjektu (Ventspils valstspilsētas teritorijā – Ventas upe, Būšnieku ezers, Ventspils novada teritorijā – Ventas, Užavas, Rindas upes, Usmas un Puzes ezeri) infrastruktūras pilnveidošanu, uzlabojot vides pieejamību, tai pat laikā nodrošinot dabas vērtību saglabāšanu atpūtas vietās. Birojs rekomendē turpmākajā teritorijas attīstības plānošanā (izstrādājot teritorijas plānojumus, lokālpilnojumus) detalizēti izvērtēt konkrētus Baltijas jūras un virszemes ūdensobjektu piekrastes teritoriju attīstības risinājumus, nosakot funkcionālās zonas un definējot teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus kopskatā ar Aizsargjoslu likumā noteikto Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes un virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu izveides mērķiem, ūdensobjektu ekoloģisko kvalitāti un riskiem nesasniegt labu kvalitāti noteiktajā termiņā⁷, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (tostarp aizsargājamo jūras teritoriju) izveidošanas mērķiem, aizsardzības un izmantošanas kārtību, kā arī vides problēmām, kas pastāv/potenciāli iespējamās un risināmas turpmākajā teritorijas attīstības plānošanā, tostarp inženiertehniskās infrastruktūras nodrošinājums.
- 3.2.3. Stratēģija atbalsta alternatīvo enerģijas avotu (vēja, ūdens, saules enerģijas) izmantošanu. Stratēģijā norādīts, ka nākotnē būtisku jomu Ventspils novada attīstībā ieņems atjaunojamās enerģijas ražošana. Jau šobrīd vairākos novada pagastos izvietotas gan atsevišķas vēja elektrostacijas, gan izveidoti vēja parki. Šajā kontekstā Birojs rekomendē pašvaldībām turpmākajā teritoriju attīstības plānošanā rūpīgi izvērtēt, kādu no attīstības virzieniem (alternatīvā enerģija, mežsaimnieciskā darbība, lauksaimnieciskā darbība) tomēr noteikt kā prioritāti. Vienlaikus būtiski ir pārdomāti izvēlēties vēja elektrostaciju izbūvei paredzētās teritorijas, tostarp izvērtēt to turpmākās attīstības iespējas, ņemot vērā pašvaldības konceptuālo ilgtermiņa redzējumu novada teritorijas attīstībai un vēja elektrostaciju iedarbību tajā, iedzīvotāju (zemes īpašnieku) intereses, kā arī saistošo normatīvo aktu prasības.

4. Risinājumi iespējamās ietekmes uz vidi samazināšanai

- 4.1. Kā norādīts Vides pārskatā, Stratēģijā aptvertie vispārīgie teritorijas attīstības virzieni un mērķi atbilst mūsdienīgiem priekšstatiem par attīstītu sabiedrību un kvalitatīvu vidi un nezaudēs aktualitāti arī pēc 2030. gada. Plānošanas dokumentā noteiktas vairākas attīstības prioritātes, kas tieši sasaucas ar vides un dabas aizsardzības un racionālas apsaimniekošanas pasākumiem. Vides pārskatā rekomendēts īstenot Stratēģijas Telpiskās attīstības perspektīvā izvirzītās vadlīnijas teritoriju attīstībai un plānošanai, jo tās aptver risinājumus iespējamo negatīvo ietekmju mazināšanai. Papildu Vides pārskatā atzīmēts, ka plānošanas dokumenta īstenošanas gaitā uzmanība jāpievērš šādiem aspektiem:

⁷ Atbilstoši Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas un plūdu riska pārvaldības plānam 2022. – 2027. gadam un Ministru kabineta 2011. gada 31. maija noteikumiem Nr. 418 "Noteikumi par riska ūdensobjektiem".

- 4.1.1. nodrošinot atbilstošu infrastruktūru uzņēmējdarbības veicināšanai Ventspils ostā, t.sk. rūpniecības ēku būvniecību un jaunu piesārņojošu darbību uzsākšanu un jaunus pievedceļus industriālām zonām un publiskai lietošanai, ietekmes mazināšanai jānodrošina atbilstošu ietekmes novērtējuma procedūru piemērošana;
 - 4.1.2. attīstot tūrisma un aktīvās atpūtas infrastruktūru dabas teritorijās, nepieciešams izmantot aktuālu informāciju, kā arī plānošanas procesā piesaistīt sertificētus sugu un biotopu jomas ekspertus;
 - 4.1.3. attīstot Ventspils lidostu, palielināsies troksnis, turklāt liela daļa gaisa kuģu veiks pacelšanās vai nolaišanās manevrus pār Ventspils pilsētas centrālo daļu;
 - 4.1.4. attīstot blīvi apdzīvotās vietas, veidojot estētisku un kvalitatīvu dzīves vidi, novērst potenciālās konfliktsituācijas starp dzīvojamo zonu un transporta, tehniskajām un ražošanas zonām;
 - 4.1.5. izbūvējot jaunus ražošanas uzņēmumus, pirms darbības veida attīstības, veikt vietas un nozares atbilstības izvērtējumu konkrētai teritorijai, novērtējot potenciālo slodzi uz vidi, kā arī ražošanā veicināt videi draudzīgu tehnoloģiju ieviešanu apsekojot degradētās, piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas, veicināt šo teritoriju rekultivāciju un izmantošanu ražošanas vai tehnisko objektu izvietojumam;
 - 4.1.6. novadā izbūvējot jaunus, ievērojamus transporta, tehniskos vai ražošanas objektus, var tikt ietekmēta novada ainava (aktualitāte ir vēja parki);
 - 4.1.7. turpinot sakārtot un attīstot centralizēto ūdenssaimniecību infrastruktūru, tiks nodrošināti gan kvalitatīvāki pakalpojumi, gan vairāk iedzīvotājiem būs iespēja izmantot šos pakalpojumus, bet, iespējams, arī vidē novadīto notekūdeņu apjoma pieaugums, līdz ar to svarīgi ievērot notekūdeņu attīrīšanas iekārtu ekspluatācijas nosacījumus;
 - 4.1.8. norisinoties būvdarbiem, var veidoties īslaicīga negatīva ietekme uz apkārtējo vidi, tāpēc ir svarīgi pirms projekta, paredzēt izbūves kritērijus vides aspektu ievērošanai, negatīvo seku savlaicīgai novēršanai un kontrolei, lai neradītu neatgriezeniskas sekas, kā bioloģiski vērtīgu koku bojāšanu, augsnes un ūdensobjektu piesārņošanu ar būvniecības atkritumiem un naftas produktiem;
 - 4.1.9. atkritumu apsaimniekošanas sistēmas uzlabošana (šķīrotu atkritumu veidu, dalītās atkritumu vākšanas punktu, pārstrādāto atkritumu apjoma palielināšana u. c.);
 - 4.1.10. sabiedrības informētības un iesaistes palielināšana par videi draudzīgu rīcību un ilgtspējīgu resursu apsaimniekošanu.
- 4.2. Kopumā secināms, ka gan plānošanas dokumenta, gan Vides pārskata izstrādes gaitā ir meklēti principiāli risinājumi iespējamo ietekmju mazināšanai. Īstenojot Stratēģiju un tai pakārtotos attīstības plānošanas dokumentus, jāņem vērā jau šajā Vides pārskatā identificētie esošie vides riski un ieteikumi, kā arī Biroja šā atzinuma 2.3. punktā un 3.2. punktā ar apakšpunktiem konstatētie būtiskākie vides aspekti, kuriem īpaši jāpievērš uzmanība, lai nepieļautu vides kvalitātes pasliktināšanos, bet sekmētu esošās situācijas uzlabošanu, it sevišķi Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes, virszemes ūdensobjektu un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības, kā arī vides kvalitātes saglabāšanas/uzlabošanas kontekstā.
- 4.3. Papildu Birojs vērš uzmanību, ka plānošanas dokumenta īstenošana var būt saistīta ar objektiem vai darbībām, kurām atbilstoši Novērtējuma likumā noteiktajam jāveic ietekmes sākotnējais izvērtējums un/vai ietekmes uz vidi novērtējums vai ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (*Natura 2000*) novērtējuma procedūra.

5. Iespējamie kompensēšanas pasākumi

Saskaņā ar Novērtējuma likuma 43. pantu paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē *Natura 2000* teritoriju, darbību atļauj veikt vai dokumentu īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums nozīmīgu sabiedrības sociālo vai ekonomisko interešu apmierināšanai un tajā ir ietverti kompensējoši pasākumi *Natura 2000* teritoriju tīklam.

Atbilstoši Vides pārskatam šajā plānošanas stadijā nav identificētas darbības, kurām varētu būt ietekme uz *Natura 2000* teritorijām.

6. Pārrobežu ietekme

Saskaņā ar Vides pārskatā sniegto informāciju, plānošanas dokumenta īstenošana nav saistīta ar būtisku pārrobežu ietekmes varbūtību Novērtējuma likuma izpratnē.

7. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai

Vides pārskatā ietverta informācija par Noteikumos Nr. 157 noteiktajām prasībām plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringa veikšanai un monitoringa ziņojuma sagatavošanai. Birojs vērš uzmanību, ka Stratēģiskā novērtējuma monitoringa uzdevums ir uzraudzīt, vai vides pārskatā izdarītas prognozes par vides stāvokli, īstenojot konkrēto plānošanas dokumentu, atbilst faktiskajam (uzrauga, vai vides problēmas, pretēji vides pārskata secinājumiem, nesaasinās, neparādīsies jaunas vides problēmas). Birojs rekomendē Vides pārskata 10. nodaļā "*Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai*" iekļaut informāciju par būtiskākiem parametriem/indikatoriem, kas izmantojami, lai konstatētu Stratēģijas īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, Vides pārskatā iepriekš neparedzētu ietekmi uz vidi, tādejādi sasaistot Stratēģiskā novērtējuma prognozes ar reālo situāciju.

II Vides pārskata sabiedriskā apspriešana

Atbilstoši Noteikumu Nr. 157 noteiktajām prasībām plānošanas dokumenta 2. redakcijas un tā Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana tika organizēta laikā no 2022. gada 19. aprīļa līdz 20. maijam, sabiedriskās apspriešanas sanāksme tika organizēta 2022. gada 20. maijā plkst. 10:00 videokonferences režīmā ZOOM platformā. Plānošanas dokumenta projekts un Vides pārskata projekts bija pieejami Ventpils valstspilsētas pašvaldības tīmekļvietnē sadaļā "*Sabiedrības līdzdalība*", Ventpils novada pašvaldības tīmekļvietnē sadaļā "*Sabiedrības līdzdalība*", kā arī valsts vienotajā ģeotelpiskās informācijas portālā: www.geolatvija.lv.

Vides pārskatā sniegta informācija par Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas gaitu. Institūciju atzinumu un sabiedrības priekšlikumu apkopojums skatāms Vides pārskata 4. pielikumā, savukārt pārskata 5. pielikumā ievietots sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols.

Sabiedriskās apspriešanas laikā netika saņemti Dabas aizsardzības pārvaldes un Veselības inspekcijas komentāri un priekšlikumi par Vides pārskatu. Valsts vides dienesta Atļauju pārvalde ieteikusi precizēt un veikt atsevišķus labojumus Vides pārskatā. Birojs secina, ka sabiedriskās apspriešanas laikā sniegtie ieteikumi un konsultāciju rezultāti kopumā ir ņemti vērā, pilnveidojot Vides pārskatu.

Izvērtētā dokumentācija:

Ventpils valstspilsētas un Ventpils novada kopīgā ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam un tās Vides pārskats.

Piemērotās tiesību normas:

1. Aizsargjoslu likums.
2. Atkritumu apsaimniekošanas likuma 5. pants.
3. Likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu".
4. Likums "Par piesārņojumu".
5. Ministru kabineta 2002. gada 13. decembra noteikumi Nr. 118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti".
6. Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" III, IV, V, VI, VII, VIII daļa.
7. Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumi Nr. 1290 "Noteikumi par gaisa kvalitāti".
8. Ministru kabineta 2014. gada 24. janvāra noteikumi Nr. 16 "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība".

Biroja viedoklis:

Atbilstoši Novērtējuma likuma 23.⁵ panta sestās un septītās daļas prasībām Birojs konstatē:

- 1. Stratēģijas Vides pārskats kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām, tajā ietverti secinājumi par vides problēmām un nepieciešamajiem risinājumiem to novēršanai. Īstenojot plānošanas dokumentu, jāņem vērā šajā Biroja atzinuma 2.2. punktā, 2.3. punktā ar apakšpunktiem un 3.2. punktā ar apakšpunktiem un Vides pārskatā norādītais.**
- 2. Lai konstatētu Ventpils valstspilsētas un Ventpils novada kopīgās ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, Ventpils valstspilsētas un Ventpils novada pašvaldībām vismaz vienu reizi plānošanas periodā (2028. gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Birojā.**

Birojs vērš uzmanību, ka Ventpils valstspilsētas un Ventpils novada pašvaldībām atbilstoši Noteikumu Nr. 157 27. punktā noteiktajam jā sagatavo informatīvais ziņojums par to, kā plānošanas dokumentā integrēti vides apsvērumi, kā ņemts vērā Vides pārskats, Biroja atzinums un sabiedriskās apspriešanas rezultāti, jāsniedz izvēlētā risinājuma pamatojums un jānorāda pasākumi ietekmes monitoringam. Atbilstoši Noteikumu Nr. 157 28. un 29. punktā noteiktajam jā sagatavo un jāpublicē arī paziņojums par plānošanas dokumenta pieņemšanu.

Direktores p.i.

Ietekmes uz vidi novērtējumu daļas vadītāja (paraksts*)

V. Maskava

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu*

Ilze Lielvalode, 67770813
ilze.lielvalode@vpvb.gov.lv

Atzinums nosūtīts:

1. Ventpils valstspilsētas pašvaldībai, *E.Adresē*.
2. Ventpils novada pašvaldībai, *E.Adresē*.
3. SIA "Enviroprojekts", e-pasts: info@enviro.lv.
4. Valsts vides dienesta Atļauju pārvaldei, *E.Adresē*.